

Euroopa Komisjon

KESKKONNAMÕJU HINDAMINE

**KESKKONNAMÕJU HINDAMISE
ARUANDE KVALITEEDI KONTROLL**

2005

Tõlke tellis: Keskkonnaministeerium

Tõlge: Aina Haljaste

Tõlke korrigeeris: Irma Pakkonen

SISUKORD

EESSÕNA

LÜHENDITE JA TERMINITE SELGITUS

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANDE KVALITEEDI KONTROLLI JUHENDMATERJALI EESSÕNA

OSA A KMH ARUANDE KVALITEEDI KONTROLL KESKKONNAMÕJU HINDAMISES

- A1 Keskkonnamõju hindamine (KMH)
- A2 Direktiividest 85/337/EMÜ ja 97/11/EÜ tulenevad keskkonnavalasele teabele esitatavad nõuded
- A3 Kvaliteedi kontrolli rakendamine EL-s

OSA B KVALITEEDI KONTROLLIMISE PRAKTILISED JUHISED

- B1 Sissejuhatus
- B2 Juhendmaterjali kasutamine
- B3 Ülevaade

KMH ARUANDE KVALITEEDI KONTROLLIMISE KONTROLL-LEHT

- Lisa A DIREKTIIVI 97/11/EÜ LISAS 4 NIMETATUD NÕUDED KESKKONNALASELE TEABELE ehk KMH aruande miinimumnõuded**

EESSÖNA

Keskkonnamõju hindamine (KMH) on Euroopa Liidu keskkonnapoliitika ellurakendamise tähtsamaid vahendeid. 1985. a esimese KMH direktiivi (direktiiv 85/337/EMÜ) vastuvõtmisest arvates on nii KMH õigusaktid kui praktika edasi arenenud. 1997. a avaldati muudetud direktiiv (direktiiv 97/11/EÜ) ning Euroopa Komisjonil on hea meel avaldada kolm juhendmaterjali, mis kajastavad hetkel kehtivaid EL õigusakte ja head tava. Juhendmaterjalid koosnevad kolmest osast:

- Eelhindamine
- KMH ulatuse määramine
- KMH aruande kvaliteedi kontroll

Juhendmaterjali eesmärk on pakkuda praktilist abi neile, kes osalevad KMH protsessi erinevates etappides. Materjal põhineb Euroopa ja kogu maailma kogemustel. Eelhindamise ja KMH ulatuse määramise juhendmaterjali järgimine aitab teha õigeid KMH vajalikkuse otsuseid ning koostada KMH lähteülesandeid (s.o KMH programme), mis annavad KMH protseduurile parema aluse. KMH aruande kvaliteedi kontrolli juhendmaterjali eesmärk on aidata arendajatel ja keskkonnamõju hindajatel koostada kvaliteetsemad KMH aruanded ning võimaldada pädevatel asutustel ja teistel huvitatud osapooltel seda tõhusamalt kontrollida, et otsuse tegemiseks oleks olemas parim võimalik teave.

Juhendmaterjal on eelkõige mõeldud Euroopa Liidu liikmes- ja kandidaatriikide pädevatele asutustele, arendajatele ja keskkonnamõju hindajatele. Loodetavasti pakub see huvi ka teadlastele ja teistele organisatsioonidele, kes osalevad KMH koolitustel ning praktikutele kogu maailmas.

Juhendmaterjal on töötatud välja nii, et see oleks kasutatav kogu Euroopas ja seetõttu see materjal ei käsitle erinevate riikide KMH spetsiifilisi nõudeid ja praktikat. Samuti ei asenda see liikmesriigi KMH juhendmaterjali, millele tuleb alati esimesena viidata. Juhendmaterjali tuleb **alati** lugeda koos direktiivide ja riikliku või kohaliku taseme KMH õigusaktiga, sest detailsed nõuded on erinevates liikmes- ja kandidaatriikides erinevad.

Selle juhendmaterjali on koostanud Euroopa Komisjoniga sõlmitud lepingu alusel ERM (*Environmental Resources Management*).

Juhendmaterjal on leitav Euroopa Komisjoni Keskkonna Peadirektoraadi koduleheküljelt: <http://www.europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-support.htm>

- Vastutavad autorid:** Karen Raymond ja Andrew Coates (ERM)
- EK projektijuht:** Marc Vanderhaegen (ENV B4 European Commission, DG Environment)
- Euroopa Komisjoni juhtrühm:** Jim Burns (Department of the Environment, Transport and the Regions, Suurbritannia ja Põhja-lirimaa Ühendatud Kuningriigid)
Gert Johansen (Ministry of Environment and Energy, Taani)
Emilio Herranz (Ministerio de Medio Ambiente, Hispaania)
Ros Coverley (W S Atkins, Suurbritannia ja Põhja-lirimaa Ühendatud Kuningriigid)
Alessandro Colombo (Joint Research Centre, European Commission)
Alain Bozet (Ministere de la Region Wallone, DGRNE - Administration de L'Environment, Belgia)
Seppo Martikainen (ENV R4, European Commission, DG Environment)
Rupert Willis (ENV A1, European Commission, DG Environment)
Fotios Papoulias (ENV B2, European Commission, DG Environment)
Jan de Mulder (Ministry of Flanders AMINAL - Environment Administration, Belgia)
Francesco La Camera (Ministero dell'Ambiente, Itaalia)
José Luis Salazar (European Environment Agency)
- Ekspertid:** Rob Verheem (Private Consultant, Holland)
Prof Maria do Rosario Partidario (Faculdade de Ciencias e Tecnologia Universidade Nova de Lisboa, Portugal)
Thierry Clement (Breche & Oreade, Prantsusmaa)
Peter Brokking (Department of Infrastructure and Planning, Royal Institute of Technology, Rootsi)
Petra Winkler (Institute for Regional Studies and Spatial Planning, Austria)
Prof Constantinos Cassios (EIA Centre Department of Geography and Regional Planning, National Technical University of Athens, Kreeka)
- Uurimisrühm:** Dr Norbert Raschke (Saksamaa)
Catherine Sibley (Suurbritannia ja Põhja-lirimaa Ühendatud Kuningriigid)
Rui Pimenta (Portugal)
Wim Van Breusegem (Belgia)

Lühendite ja terminite selgitus

Lühend või termin	Selgitus
Kandidaatriigid	Riigid, mis soovivad saada Euroopa Liidu liikmeks.
Pädev asutus (PA)	Asutus, mille liikmesriigid on määranud vastutama direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest.
Arendaja	Isik, kes kavandab tegevust ja soovib seda ellu viia.
Tegevusluba	Pädeva asutuse või pädevate asutuste antav luba, mis lubab arendajal tegevust alustada.
Mõju	Igasugune kavandatavast tegevusest tulenev muutus füüsilises, loodus- või kultuurikeskkonnas.
KMH eksperdirühm	Meeskond, kes teeb keskkonnauuringud ja koostab KMH aruande pädevale asutusele esitamiseks.
Keskkonnamõju hindamine (KMH)	Selle juhendi tähenduses protseduur, millega täidetakse direktiivis 97/11/EÜ sätestatud hindamise nõuded.
Keskkonnamõju hindamise aruanne (KMH aruanne)	Paljude, kuid mitte kõikide KMH-de korral, esitab arendaja pädevale asutusele keskkonnanalase teabe KMH aruandena. See on dokument või dokumendid, mis sisaldavad direktiivi 85/337/EMÜ, muudetud direktiiviga 97/11/EÜ, artiklis 5 nimetatud keskkonnanalast teavet. Selles juhendis mõeldakse termini "KMH aruanne" all nii KMH aruannet kui muul viisil esitatavat keskkonnanalast teavet.
Keskkonnanalane teave	Teave, mille arendaja esitab pädevale asutusele, sealhulgas kavandatava tegevuse kirjelduse ning tegevusega kaasneva mõju hinnangu. Nõuded esitatavale teabele on sätestatud direktiivi artiklis 5 ja lisa 4 (vt keskkonnamõju hindamine).
Keskkonnauuringud	Uuringud (sh päringud, küsitlused), mille arendaja ja KMH eksperdirühm teevad selleks, et koostada pädevale asutusele esitatavat KMH aruannet.
Erandite nimekiri	Künniste ja tingimuste loetelu, et määrata, kas tegevusel võib olla väheoluline keskkonnamõju. Sellisel juhul ei ole KMH vajalik. Tulenevalt teistest nõuetest võib KMH siiski olla vajalik (näiteks, kui tegevus on kavas ellu viia teatud piirkonnas).
Kohustuslik nimekiri	Tegevusliikide (koos künniste ja kriteeriumidega) loetelu, mil KMH on alati kohustuslik, kuna need eeldatavalt avaldavad olulist mõju keskkonnale.
Negatiivne nimekiri	vt erandite nimekiri.
Positiivne nimekiri	vt kohustuslik nimekiri.
Kavandatav tegevus	Ehitiste või muude käitiste püstitamine ning muu sekkumine looduskeskkonda ja maastikku, kaasa arvatud maavarade kaevandamine.
Järelevalve	Protsess, mille käigus otsustatakse, kas KMH aruanne on piisav otsustamiseks tegevusloa andmise üle. On oluline märkida, et tegevusloa andmisel tuleb peale KMH aruande arvestada ka muu teabega, kuid järelevalve eesmärk on kontrollida, kas KMH aruanne on piisav.
Eelhindamine	Protsess, mille käigus otsustatakse, kas konkreetse kavandatava tegevuse korral on KMH vajalik või mitte.
KMH ulatus	Protsess, mille käigus määratakse kindlaks KMH aruande sisu.

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANDE KVALITEEDI KONTROLLI JUHENDMATERJAL

EESSÕNA

Käesolev juhendmaterjal käsitleb keskkonnamõju hindamise (KMH) aruande kvaliteedi kontrollimist. See on üks kolmest KMH juhendmaterjalist, mille on välja andnud Euroopa Komisjon (EK). Ülejäänud kaks juhendmaterjali käsitlevad eelhindamist ja **KMH ulatuse määramist**.

Kvaliteedi kontroll on protsess, mille käigus tehakse kindlaks, kas arendaja poolt KMH käigus pädevale asutusele esitatud keskkonnavaline teave on tegevusloa andmise üle otsustamiseks piisav. Paljudes riikides esitatakse see teave KMH aruandena, käesolevas juhendis kasutataksegi edaspidi seda terminit selle lühiduse tõttu. Käesolevat juhendit ei tohi kasutada tõestamiseks, kas esitatud KMH aruanne vastab kehtestatud nõuetele või mitte, sest seda on võimalik teha lähtudes konkreetse liikmesriigi õigusaktidega kehtestatust. Selle juhendi eesmärk on anda ülevaade EL direktiividest tulenevatest nõuetest ning heast tavast.

Juhendmaterjal koosneb kahest osast (osad A ja B), kontroll-lehest ning lisast.

- Juhendmaterjali A osa kirjeldab Euroopa Nõukogu KMH direktiivide (85/337/EMÜ, mida on muudetud direktiiviga 97/11/EÜ) nõudeid ja KMH kvaliteedi rolli. A osa tuleb **alati** lugeda koos EL KMH direktiividega ja liikmesriikide KMH õigusaktidega ning juhendmaterjaliga, sest detailsed nõuded on liikmesriigiti erinevad.
- Juhendmaterjali B osa annab KMH aruande kvaliteedi kontrolliks praktilisi nõuandeid, selleks on välja töötatud ka kontroll-leht.

Selles juhendmaterjalis kasutatavate terminite tähendus on antud peatükis "Lühendite ja terminite selgitus".

Juhendmaterjal on leitav EK Keskkonna Peadirektoraadi koduleheküljelt:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-support.htm>.

Juhendmaterjal on eelkõige välja töötatud Euroopa Liidu (EL) liikmes- ja kandidaatriikide pädevatele asutustele, arendajatele ja KMH praktikutele. Loodetavasti pakub see huvi ka teadlastele ja teistele organisatsioonidele, mis osalevad KMH koolitustel ning praktikutele kogu maailmas.

OSA A KMH ARUANDE KVALITEEDI KONTROLL

KESKKONNAMÕJU HINDAMISES

A1 Keskkonnamõju hindamine (KMH)

KMH on protseduur, mis on sätestatud Euroopa Liidu direktiividega 85/337/EMÜ ja 97/11/EÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta. Direktiivide artikkel 2 nõuab, et *“Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et enne loa andmist nõutakse keskkonda muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu oluliselt mõjutada võivatelt töödelt tegevusluba ja hinnatakse nende mõju.”* Artikkel 8 nõuab lisaks, et *“tegevusloa menetlemisel tuleb arvesse võtta nõupidamise tulemusi ja kogutud teavet”.*

Eelnimetatud nõudeid on KMH direktiivi ning iga liikmesriigi KMH-d reguleerivates õigusaktidega täpsustatud. Liikmesriikide KMH menetlused erinevad detailides märgatavalt, kuid joonisel 1 esitatud etapid on enamikes riikides üldiselt samad. **Joonisel 1** rohelisega märgitud KMH etapid kajastavad direktiivi nõudeid, ülejäänud KMH head tava, mis on osades, kuid mitte kõikides liikmesriikides, õigusaktiga ka kehtestatud.

A2 Direktiividest 85/337/EMÜ ja 97/11/EÜ tulenevad keskkonnavalasele teabele esitatavad nõuded

Keskkonnavalasele teabele, mille arendajad peavad KMH käigus koostama, esitatavad nõuded on kehtestatud direktiivi 97/11/EÜ artikliga 5(3) ja lisaga IV. Artikkel 5(3) sätestab, et teave peab sisaldama *“vähemalt*

- *töö kirjeldust, mis sisaldab teavet töö koha, laadi ja mahu kohta;*
- *olulise kahjuliku mõju vältimiseks, vähendamiseks ja võimaluse korral kõrvaldamiseks ettenähtud meetmete kirjeldust;*
- *andmeid, mida on vaja nende põhimõtete piiritlemiseks ja hindamiseks, mida töö keskkonnale tõenäoliselt avaldab;*
- *lühikirjeldust muudest peamistest lahendusvõimalustest, mida töö kavandaja on uurinud, ja sellise valiku peamisi põhjusi, võttes arvesse keskkonnamõju;*
- *eelmistes taanetes nimetatud teabe üldarusaadavat kokkuvõtet”.*

Direktiivi lisa IV on esitatud käesoleva juhendi **Lisas A**, mis täpsustab keskkonnavalasele teabele esitatavaid nõudeid.

Direktiivi artikkel 5(1) sätestab, et arendajad peavad direktiivi lisaga IV sätestatud teabe esitama *“sobivas vormis ... kui*

- a) liikmesriigid leiavad, et see teave on loaandmismenetluse teatavas järgus ning teatava töö või teatavat liiki töö ja tõenäoliselt mõjutatavate keskkonnategurite erijooni silmas pidades asjakohane;*
- b) liikmesriigid leiavad, et on asjakohane nõuda töö kavandajalt sellise teabe koostamist, võttes muu hulgas arvesse olemasolevaid teadmisi ja hindamisviise.*

Enamikes, kuid mitte kõikides liikmesriikides esitatakse keskkonnavalane teave KMH aruandena, käesolevas juhendis kasutataksegi edaspidi seda terminit (viitamaks direktiivi alusel nõutavale keskkonnavalasele teabele).

A3 Kvaliteedi kontrolli rakendamine EL-s

Mõnedes liikmesriikides on KMH aruande kvaliteedi kontroll KMH kohustuslik etapp enne tegevusloa andmise üle otsustamist. Sellisel juhul võib aruande kvaliteeti kontrollida nii pädev asutus kui ka sõltumatu organisatsioon pädeva asutuse nimel. Kui KMH aruandes toodu osutub ebapiisavaks, palutakse arendajal esitada lisateavet, mistõttu tegevusloa andmise üle ei saa otsustada enne lisateabe saamist. Tavaliselt on võimalik lisateabe nõudmise otsus vaidlustada.

Teistes liikmesriikides ei ole ametlikku järelevalve etappi, kuid tavaliselt pädevad asutused siiski mingil määral kontrollivad aruande kvaliteeti kindlustamaks kehtestatud nõuete täitmise. Tavaliselt on neil ka õigus küsida lisateavet enne tegevusloa andmise üle otsustamist, kui nad leiavad, et KMH aruandes toodu ei ole piisav. Ka arendaja võib mitteametlikult kontrollida KMH aruande kvaliteeti enne selle esitamist pädevale asutusele. Samuti võivad kvaliteeti kontrollida keskkonnamõju hindajad enne aruande esitamist, et analüüsida, kas esitatud teave on piisav.

Mitmed organisatsioonid, nt Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigi Keskkonnajuhtimise ja -hindamise Instituut (<http://www.iem.org.uk>) ja KMH uurimisasutused (KMH keskuste nimekiri on leitav: <http://europa.eu.int/comm/environment/eia/contacts2.htm>) pakuvad vajadusel pädevatele asutustele, arendajatele ja teistele osapooltele KMH aruande kvaliteedi kontrollimiseks oma abi.

Liikmesriikide KMH järelevalve nõuete (seisuga august 1999. a) ülevaade on leitav aadressilt: <http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-studies-and-reports/study1.htm>

Joonis 1. Keskkonnamõju hindamise protsess

PEAMISED ETAPID	MÄRKUSED
Tegevuse kavandamine	Arendaja kavandab tegevust.
Pädeva asutuse teavitamine	Mõnedes liikmesriikides (LR) on nõue, et arendaja peab pädevat asutust tegevuse kavandamisest teavitama enne tegevusloa taotluse esitamist. Arendaja võib seda teha ka vabatahtlikult ja mitteametlikult.
Eelhindamine	Pädev asutus (PA) otsustab, kas KMH on vajalik või mitte. Seda saab teha siis, kui arendaja soovib saada PA arvamust KMH vajaduse kohta või PA saab teate, et arendaja soovib esitada loa taotluse. Eelhindamise otsus peab olema kirjalikult fikseeritud ja avalikkust sellest teavitatud (vt eelhindamise juhendmaterjali) (artikkel 4).
Hindamise ulatuse määramine	Direktiiv sätestab, et arendajad võivad küsida PA arvamust hindamise ulatuse kohta. Arvamuses määratakse kindlaks KMH aruandes käsitletavat teemat. Samuti võib see hõlmata muid KMH protsessi aspekte (vt KMH ulatuse määramise juhendmaterjali). Arvamuse ettevalmistamisel peab PA konsulteerima keskkonnaasutustega (artikkel 5(2)). Mõnedes LR-s on hindamise ulatuse määramine kohustuslik.
Keskkonnauuringud	Arendaja teeb uuringud, et koguda teavet ja valmistada ette direktiivi artikli 5 kohane KMH aruanne (vt Lisa D).
KMH aruande esitamine pädevale asutusele	Arendaja esitab PA-le KMH aruande koos tegevusloa taotlusega. Kui Lisasse 1 või 2 kuuluva tegevuse elluviimiseks vajaliku tegevusloa taotlus esitatakse ilma KMH aruandeta, peab PA eelhindama, et otsustada KMH vajalikkuse üle (artiklid 5(1) ja 5(3)).
KMH aruande kvaliteedi kontrollimine	Mõnedes LR-des on kehtestatud nõue, et enne KMH aruande PA-le esitamist küsitakse aruande kohta sõltumatut arvamust (nö ekspertarvamust). Teistes LR-s teeb PA otsuse, kas aruandes esitatud teave on piisav. Koostatud on KMH aruande kvaliteedi kontrolli juhendmaterjal, et abistada PA-d sellel etapil. Arendajalt võidakse nõuda lisateavet, kui esitatu ei ole piisav.
Keskkonnaasutustega, muude asjast huvitatud osapoolte ja avalikkusega konsulteerimine	KMH aruanne peab olema kättesaadav keskkonna-küsimustega tegelevatele asutustele, teistele asjast huvitatud organisatsioonidele ja avalikkusele. Neile tuleb anda võimalus esitada märkusi kavandatava tegevuse ja sellega kaasneva keskkonnamõju kohta enne loa andmise otsuse tegemist. Kui piiriülene mõju on tõenäoliselt oluline, tuleb konsulteerida mõjutatava LR-ga (artiklid 6 ja 7).
Loa andmise üle otsustamine	PA peab tegevusloa andmise või andmata jätmise otsuse tegemisel arvestama KMH aruandes toodud teabe ja konsultatsioonide tulemustega (artikkel 8).
Otsusest teavitamine	Avalikkust tuleb tehtud otsusest teavitada, sh esitada tehtud otsuse põhjendus ja kirjeldada olulise mõju leevendamise meetmeid (artikkel 9).
Järelevalve (seire), kui tegevusluba kavandatava tegevuse elluviimiseks on antud	Võib nõuda, et kavandatava tegevuse elluviimisel tuleb teha olulise mõju seiret.

Liikmesriikidel tuleb direktiivide 85/337/EMÜ ja 97/11/EÜ alusel rohelisega märgitud etappe järgida. Hindamise ulatuse määramine ei ole direktiivide kohaselt kohustuslik, kuid liikmesriigid peavad sätestama, et arendajatel on soovi korral võimalik küsida PA arvamust hindamise ulatuse kohta. Etapid, mis ei ole rohelisega märgitud, on osa KMH heast tavast ning on mõnedes, kuid mitte kõikides liikmesriikides, kohustuslikuks muudetud. Mõnedes liikmesriikides nõutakse nende etappide ajal konsulteerimist keskkonnaasutuste ja muude menetlusosalistega.

OSA B KVALITEEDI KONTROLLIMISE PRAKTILISED JUHISED

B1 Sissejuhatus

Juhendmaterjali selles osas antakse praktilisi juhiseid, kuidas kontrollida KMH aruande kvaliteeti.

B1 Juhendmaterjali kasutamine

Käesolev juhendmaterjal on mõeldud kõikidele KMH osapooltele.

Pädevad asutused

Pädevad asutused reeglina kontrollivad KMH aruande kvaliteeti enne aruandes toodud teabe kasutamist tegevusloa andmise üle otsustamisel. See võib olla nii ametlik (õigusaktidega sätestatud kohustus) kui ka mitteametlik. Mõnikord palkavad pädevad asutused sõltumatuid organisatsioone, nt uurimis- või erialaasutusi, et nad kontrolliks aruande kvaliteeti nende nimel (vt allpool). Kui pädev asutus kontrollib KMH aruande kvaliteeti ise ning leiab, et aruandes toodu ei ole piisav, on tal õigus nõuda arendajalt lisateavet.

Sõltumatud järelevalve asutused

Mõnedes riikides on asutatud sõltumatud asutused KMH käigus esitatava keskkonnavalve teabe kontrollimiseks ja pädevate asutuste nõustamiseks (kas esitatud teave on tegevusloa andmise üle otsustamiseks piisav). Nagu eelpool on nimetatud, võivad uurimisinstiituteid ja erialaorganisatsioonid KMH aruande kvaliteeti kontrollida pädevate asutuste nimel.

Arendajad ja KMH eksperdirühmad

Paljud arendajad leiavad, et enne KMH aruande pädevale asutusele esitamist on kasulik kontrollida, kas aruandes esitatud teave on tõenäoliselt piisav. Loomulikult ei saa selline kontroll kindlustada, et pädevad asutused on samal arvamusel, kuid see peaks tõstma arendaja kindlustunnet, et pädev asutus tõenäoliselt lisateabe esitamist ei nõua, mis põhjustaks ajakulu. Sarnaselt pädevate asutustega, võivad arendajad kontrollida aruande kvaliteeti ise, paluda KMH eksperdirühma või väliseksperdi abi.

Huvirühmad

Mõned huvirühmad, kellel on suur huvi teatud projektide vastu, võivad samuti aruande kvaliteeti kontrollida kindlustamaks, et nende huvisid on KMH aruande koostamisel arvesse võetud ja nendega tegevusloa andmise võimalikkuse ja tingimuste üle otsustamisel ka arvestatakse.

Nii Euroopas kui ka mujal maailmas on kvaliteedi kontrollimiseks välja antud arvukalt abimaterjale, mis näevad ette mingis vormis kontroll-lehtede kasutamise, mistõttu ka selles juhendmaterjalis on järgitud sama põhimõtet. **KMH aruande kvaliteedi kontrollimise kontroll-leht**, mis on esitatud juhendi B osa lõpus, on välja töötatud KMH direktiivi artikli 5 ning Lisa IV nõudeid silmas pidades. Samuti on kasutatud teisi kvaliteedi kontrollimise kontroll-lehti, juhendmaterjale ja teaduskirjandust, mis annavad ülevaate, mis peaks sisalduma heas KMH aruandes.

Kontroll-leht on mõeldud selleks, et kontrollida KMH aruande vastavust KMH direktiivi nõuetele ja üldtunnustatud heale tavale. Piisava teabe all mõeldakse teabe täiuslikkust ja sobivust nii aruande sisu kui tegevusloa andmise otsuse tegemist silmas pidades. Eelkõige peaks kontroll-leht aitama kontrollijal otsustada, kas KMH aruandes toodud teave vastab kahele peamisele eesmärgile:

- anda otsustajatele vajalikku (keskkonnaalast) teavet tegevusloa andmise üle otsustamiseks;
- anda huvirühmadele ja avalikkusele teavet, nii et neil oleks võimalik esitada märkusi kavandatava tegevuse ning sellega kaasneva keskkonnamõju hinnangu kohta.

On oluline märkida, et **KMH aruande kvaliteedi kontrollimise kontroll-leht** ei võimalda selgitada, kas aruandes esitatud teave vastab õigusaktidega kehtestatud nõuetele. Seda saab ainult teha võrreldes aruannet konkreetse liikmesriigi õigusaktidega.

Samuti ei saa mingit tõendust selle kohta, kas KMH aruandes toodu (sisuliselt) on õige ning kas aruande koostamisel aluseks võetud keskkonnauuringuid on olnud piisavalt. Kui aruande kvaliteedi kontrollija kahtleb uuringute või aruandes toodu kvaliteedis, peaks ta nõu küsima vastava ala ekspertidelt.

KMH aruande kvaliteedi kontrollimise kontroll-leht on mõeldud kasutamiseks kahel eesmärgil:

- KMH aruande adekvaatsuse kontrollimiseks. Sellisel juhul on kontroll-lehe väljundiks teabe tunnistamine piisavaks või ebapiisavaks. Kui teave on ebapiisav, võimaldab kontroll-leht kindlaks teha, milline lisateave on vajalik.
- KMH aruande kvaliteedi hinnang teaduslikul või seire eesmärgil. Näiteks saab kontroll-lehte kasutada selgitamiseks välja, milline osa direktiivi alusel nõutud teabest on KMH aruannetes tavaliselt hästi või halvasti esitatud. Samuti on võimalik uurida KMH aruannete üldist kvaliteeti teatud tüüpi projektide lõikes või jälgida kvaliteedi muutust aja jooksul.

B3 Ülevaade

Kontroll-lehel on küllaltki palju küsimusi, mida aruande kvaliteedi hindamisel tuleb arvestada. Siiski on oluline rõhutada, et KMH aruande peamine eesmärk on anda teavet kahele sihtrühmale - otsustajatele ja inimestele, keda kavandatav tegevus tõenäoliselt mõjutab. Seetõttu on kõige tähtsam, et aruanne oleks nendele hästi mõistetav. Allpool on esitatud hea KMH aruande tunnused.

Hea KMH aruande tunnused:

- Selge ja loogiline ülesehitus, nt foonitingimuste, prognoositava mõju (iseloos, ulatus, suurus), võimalike (sh eelistatud) leevendusmeetmete, vältimatu/jääkmõju olulisuse kirjeldus on antud iga keskkonnaaspekti lõikes.
- Aruande sisukord dokumendi alguses.
- Tegevusloa taotluse menetluse selge kirjeldus koos KMH rolli näitamisega selles.
- Aruanne on loetav tervikdokumendina, aruandes on antud viited lisadele jms materjalidele.
- On lühike, ülevaatlik ja objektiivne.
- On kirjutatud erapooletult.
- Esitab kavandatava tegevuse detailse kirjelduse.
- Kasutab palju diagramme, jooniseid, fotosid ja muud teksti toetavat graafikat.
- Kasutab terminoloogiat süsteemselt, andes ka terminite seletuse.
- Olemas on viited kasutatud teabeallikatele.
- Seletab lahti keerulised probleemid.
- Sisaldab kõigi kasutatud uurimismeetodite selget kirjeldust.
- Käsitleb kõiki keskkonnateemasid proportsionaalselt nende tähtsusega.

- Tõendab piisavat konsulteerimist.
- Sisaldab alternatiivsete võimaluste selget võrdlust.
- Esitab negatiivse keskkonnamõju leevendusmeetmed (koos tegevuskavaga) ja seireprogrammi.
- Sisaldab mittetehnilist kokkuvõtet, kus ei kasutata tehnilist žargooni.

KMH ARUANDE KVALITEEDI KONTROLLIMISE KONTROLL-LEHT

Sissejuhatus

Kontroll-leht on koostatud neile, kes soovivad kontrollida KMH aruande kvaliteeti (st arendaja esitatud keskkonnaalast teavet), et kindlustada selle teabe piisavuse otsuste tegemiseks ja konsulteerimiseks.

Kontroll-lehte on võimalik kasutada kahel eesmärgil:

- Esiteks neil, kes soovivad kontrollida konkreetse KMH aruande kvaliteeti otsustamaks, kas esitatud teave on piisav otsuse tegemiseks ja konsultatsioonideks. Kui teave ei ole piisav, saab kindlaks teha millist teavet veel vajatakse.
- Teiseks neil, kes soovivad kontrollida mitmeid KMH aruandeid (võrdlevanalüüs teaduslikul või seire eesmärgil).

Mõlemal juhul kasutatakse sama kontroll-lehte, mis on jagatud seitsmesse ossa:

- kavandatava tegevuse kirjeldus
- alternatiivsete võimaluste kirjeldus
- tõenäoliselt mõjutatava keskkonna kirjeldus
- tõenäoliselt kaasneva olulise mõju kirjeldus
- leevendusmeetmete kirjeldus
- mitte-tehniline kokkuvõte
- esituse kvaliteet

Igas osas on mitu küsimust. Mõnede küsimuste juures on märkused, et kontroll-lahe kasutajat aidata.

KMH aruande kontrollimise juhised

1. samm

Lehitse KMH aruanne kiiresti läbi, et mõista, kuidas see on üles ehitatud ja kust midagi leida.

2. samm

Vaata kontroll-lehel olevaid küsimusi ja otsusta, kas need on kavandatava tegevuse korral asjakohased. Kui on, siis kirjuta teise veergu "Jah". Kontroll-lehe iga osa lõpus kaalu, kas on ka muid olulisi aspekte, mida tuleks käsitleda ning mida kontroll-lehel ei ole nimetatud. Kui jah, siis täienda kontroll-lehte puuduvaga, kasutades selleks ettenähtud lahtreid.

3. samm

Kui kontroll-lehel olev küsimus on asjakohane, uuri KMH aruannet põhjalikumalt, et

otsustada, kas aruandes on küsimusele vastamiseks teave olemas ning kas see on otsuse tegemiseks piisav. Kui teave on piisav, märkige kolmandasse veergu "Jah". Kui ei ole piisav, märkige "Ei".

Analüüsides, kas esitatud teave on otsuse tegemiseks piisav või mitte, peaks kontrollija kaaluma, kas teabes esineb puudujääke ning kui esineb, siis kas need on olulise tähtsusega. Kui ei ole, siis lisateabe küsimine ei pruugi olla vajalik. See väldib asjatut ajakulu. Arvestama peaks:

- Kohalduvate õigusaktide nõudeid ja asjaolusid, mida otsustaja peab tegevusloa taotluse menetluse sellel etapil arvesse võtma.
- Kas tegevusloa taotluse menetluse (ning KMH) käigus tehakse põhimõtteline otsus, kas kavandatavat tegevust on võimalik ellu viia või juba otsustatakse detailsete küsimuste üle.
- Kas hiljem tuleb taotleda muid tegevuslube, mille käigus on võimalik asjakohaseid keskkonnaprobleeme põhjalikumalt uurida, nt saaste vähendamise meetmeid keskkonnaprobleemide taotlemisel.
- Kavandatava tegevuse ala, iseloomu ja keerukust ning mõjutatava keskkonna tundlikkust.
- Kas kavandatava tegevusega kaasnevad keskkonnaprobleemid äratavad huvi.
- Avalikkuse ja huvirühmade, kellega on konsulteeritud, seisukohta ja võimalikke vastuolusid.

4. samm

Kui kontroll-küsimuse vastus on "Ei", analüüsi, kas lisateave on vajalik, mille kohta tee märge neljandasse tulpa. Kontrollija võib anda ka soovitusi kuskohast või kuidas on vajaminevat teavet võimalik hankida.

Võrdlevanalüüsi ja seire juhised

Kontroll-lehte saab kasutada ka KMH aruannete põhjalikumaks võrdlevanalüüsiks. Hindajad võivad soovida võrrelda samalaadsete või erinevate tegevusliikide KMH aruannete kvaliteeti või kvaliteedi muutusi mingi perioodi vältel või uurida, kui hästi aruannete mingid osad on käsitletud.

Kõik etapid peale 3. etapi on sarnased eelpool kirjeldatutega.

3. samm

Võrdlevanalüüsil tuleb kolmandas tulbas "Jah"- "Ei" vastuste asemel kasutada hinnete süsteemi. Allpool on esitatud üks võimalik süsteem, mida võib, kuid ei pea järgima:

A: Esitatud teave on küllaldane, selles ei ole lünki ega puudusi.

B: Esitatud teave on hea, selles on väheseid puudusi, mis ei oma otsuse tegemise seisukohalt tähtsust.

C: Esitatud teave on adekvaatne, kuid selles on lünki ja puudusi, mis ei ole otsuse tegemise seisukohalt olulise tähtsusega.

D: Esitatud teave on lünklik ja puudustega, mis takistavad otsuse tegemist, kuid mille kõrvaldamine ei nõua suurt tööd.

E: Väga nõrk teave, milles on suured lüngad ja puudujäägid ning mille kõrvaldamine nõuab suurt tööd.

Uuringu viimane samm on KMH aruandele üldhinnangu andmine. Selleks on kontroll-lehel eraldi osa. Hindaja annab kontroll-lehe iga osa kohta eraldi hinnangu, koondades üksiküsimuste hinnangud koondhindeks.

Hinnangute koondamine nõuab otsustamist, nt kui ühes osas on 10 kontrollküsimust, millest üheksa said hindeks B ja üks A, siis üldhinne on tõenäoliselt B. Kui üheksal korral anti hindeks B ja ühel juhul E, siis koondhinne võiks olla D, sest esitatud teave ei ole kokkuvõttes piisav.

KMH aruande kvaliteedi kontrollimise kontroll-leht

1. OSA. KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS				
Nr	Küsimus	Asjakohane?	Piisavalt käsitletud?	Milline lisateave on vajalik?
Kavandatava tegevuse eesmärgid ja iseloom				
1.1	Kas kavandatava tegevuse vajadus ja eesmärk on selgitatud?			
1.2	Kas kavandatava tegevuse elluviimise kava on kirjeldatud (sh ajakava, ehituse algus- ning lõpuaeg, käitusaeg ning lõpetamise aeg) (kirjeldus peab sisaldama erinevaid etappe, nt kaevetöid kaevandamisel)?			
1.3	Kas kavandatava tegevuse kõik põhikomponendid on kirjeldatud (abiks on KMH ulatuse määramise kontroll-leht, C osas nimetatud ülesanded)?			
1.4	Kas tegevuse ala on määratud, kasutades selleks kaarte, skeeme, diagramme?			
1.5	Kas kavandatava tegevuse asukoht(kohad) on kirjeldatud (k.a pinnasestruktuur, teised ehitised, maa-alused rajatised, rannikurajatised, laod, vee omadused, taimestik, juurdepääsuteed, krundi piirid)?			
1.6	Kas infrastruktuuriprojektide korral on liikluskoridor, vertikaal- ja horisontaalmõõtmel, vajalikud tunnelid ja pinnase teisaldustööd kirjeldatud?			
1.7	Kas ehitusega seotud tegevus on kirjeldatud?			
1.8	Kas objekti käitusega seotud tegevus on kirjeldatud?			
1.9	Kas tegevuse lõpetamisega seotud tööd (sh lammutustööd) on kirjeldatud?			
1.10	Kas tegevuse elluviimiseks vajalikud lisateenused on kirjeldatud (nt transpordivahendite juurdepääs, vesi ja kanalisatsioon, jäätmekäitlus, elekter, telekommunikatsioonid)?			
1.11	Kas tegevusega kaasnevad arengud on kirjeldatud (nt uute elamute ehitus, veevarustus- ja kanalisatsiooni ehitus, pinnase eemaldamine)?			
1.12	Kas mõni olemasolevatest tegevusliikidest, mis muutub või lõpeb kavandatava tegevuse tõttu, on kirjeldatud?			
1.13	Kas piirkonnas on olemasolevaid või teisi kavandatavaid tegevusi, mille mõju võib			

	kumuleeruda kavandatava tegevuse mõjuga? Kas need on kirjeldatud?			
Kavandatava tegevuse iseloom				
1.14	Kas tegevusega hõlmatav ala on mõõdetud ning see ala mõõtkavaga kaardil näidatud (kõik objektid - mistahes juurdepääsuteed, maastiku eripärad ja tugistruktuurid)?			
1.15	Kas maa-ala, mis on vajalik ajutiste ja püsivate ehitiste jaoks, on mõõdetud ja kaardile kantud?			
1.16	Kas pärast tegevuse lõppemist kasutatava maa-ala endisesse seisukorda viimine on kirjeldatud (nt kaevandused, karjäärid)?			
1.17	Kas tegevuse elluviimiseks vajalikud infrastruktuurid ja ehitised on kindlaks määratud (nt ehitiste põrandapind, kaevetööde ulatus, seadmete mõõtmed, muldkehade ja korstnate kõrgus)?			
1.18	Kas tegevuse elluviimiseks vajalikud infrastruktuurid ja muud ehitised on kirjeldatud (nt kasutatavate materjalide tüüp, viimistlus ja värv, arhitektuurne lahendus, taimeliigid, pinnavormid)?			
1.19	Kas tegevuse, mis on kavas ellu viia linnas vms asulas, korral on täiendavate elanike ja ettevõtete arv ja iseloom kirjeldatud?			
1.20	Kas töökohtade ja ettevõtete teke ning kadumine on kindlaks määratud?			
1.21	Kas tegevusega seotud transpordi maht ja/või muutused transpordiviisides on kirjeldatud (kõik võimalikud transpordiviisid, ka vee- ja raudteetransport)?			
Tootmisprotsessid ja kasutatavad ressursid				
1.22	Kas kõik käitlusprotsessid on kirjeldatud (nt töötlemine, konstrueerimine, esmase tooraine tootmine, põllumajandus- ja metsandusmeetodid, kaevetööd)?			
1.23	Kas kõik tegevuse tulemusena tekkivad tooted ja väljundid on kirjeldatud (need võivad olla tooted, teenused nt. energia või vesi, aga ka elamud, transport, jaekaubandus, puhkus, haridus, munitsipaalteenus – vesi, jäätmed jmt)?			
1.24	Kas ehitamisel ja käitlemisel kasutatav tooraine ja energia on arvesse võetud?			
1.25	Kas tooraine hankega seonduv keskkonnamõju on arvesse võetud?			
1.26	Kas energia ja tooraine efektiivset kasutust on			

	kaalitud?			
1.27	Kas kasutatavad, ladustatavad, käideldavad või toodetavad ohtlikud ained on koguliselt määratud? <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.28	Kas tooraine transpordi maht on arvesse võetud (kõik võimalikud transpordiviisid, ka meritsi ja raudtee)? <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.29	Kas töökohtade teke ja kadumine on arvesse võetud? <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.30	Kas töötajate ja küllastajate transpordikorraldus ja vood on arvesse võetud? <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.32	Kas ajutiste ja alaliste töötajate majutamine ja neile teenuste pakkumine on arvesse võetud (tegevuse korral, mis nõuavad olulise hulga uute töötajate immigratsiooni tegevuse piirkonda kas ehituse ajaks või pikemalt)?			

Jäätmed ja emissioonid

1.33	Kas kõik tahked jäätmed on määratud liigiti ja koguliselt (k.a ehitus- või lammutusjäätmed, liigne pinnas, protsessijäätmed, liig- või rikunud toodang, ohtlikud jäätmed, olme- või kaubandusjäätmed, põllumajandus- või metsatööstusjäätmed, asukoha pinnase puhastusjäätmed, kaevandusjäätmed, likvideerimisjäätmed)? <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.34	Kas tekitatavate tahkete jäätmete koostis, kogused, toksilisus ja muu ohtlikkus on kindlaks määratud?			
1.35	Kas tahkete jäätmete kogumise, hoidmise, käitlemise, transpordi ja lõpp-ladestusmeetodid on läbi mõeldud?			
1.36	Kas kõigi tahkete jäätmete lõpp-ladestuspaigad on kirjeldatud?			
1.37	Kas tegevuse tulemusena tekkivad vedelad			

	<p>heitmed on arvesse võetud liigiti ja koguseliselt (k.a kuivendus ja vee ärajuhtimine, protsessijäätmed, jahutusvesi, heitvesi, kanalisatsioon)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.38	Kas tekkivate vedelheitmete koostis, kogused, toksilisus ja muu ohtlikkus on kindlaks määratud?			
1.39	Kas vedelheitmete kogumise, hoidmise, käitlemise, transpordi ja lõpp-ladestusmeetodid on läbi mõeldud?			
1.40	Kas kõigi vedelheitmete lõpp-ladestuspaigad on kirjeldatud?			
1.41	<p>Kas kõik gaasilised heitmed on kindlaks määratud liigiti ja koguseliselt (k.a protsessiheitmed, ajutise loomuga lenduvad heitmed, fossiilkütuste põletusheitmed koht- ja liikuvatest allikatest, transpordiemissioonid, materjalide käitlemisel tekkiv tolm, lõhnad jmt)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ehitamisel • Käitlemisel • Lammutamisel 			
1.42	Kas tekkivate gaasiliste heitmete koostis, kogused, toksilisus ja muu ohtlikkus on kindlaks määratud?			
1.43	Kas gaasiliste heitmete kogumise, hoidmise, käitlemise, transpordi ja lõpp-ladestusmeetodid on läbimõeldud?			
1.44	Kas kõigi gaasiliste heitmete õhku viimise kohad on kindlaks määratud ja kirjeldatud (nt korstna kõrgus, gaasi liikumiskiirus ja temperatuur)?			
1.45	Kas jäätmete taas- ja korduvkasutusvõimalusi on kaalutud (k.a tahkete jäätmete ja vedelheitmete taas- ja korduvkasutus, energia tootmine)?			
1.46	Kas võimalikud müra, soojuse, valguse või elektromagnetilise kiirguse allikad on määratud ja tasemed mõõdetud (k.a seadmed, protsessid, ehitustööd, liiklus, valgustus jne)?			
1.47	Kas kõigi jäätmete, heitmete ja emissioonide koguste ja koostise määramise ning mõõtmise meetodid on kirjeldatud?			
1.48	Kas kõigi jäätmete, heitmete ja emissioonide koguste ja koostise määramisega seotud määramatuse probleemid on arvesse võetud?			

Õnnetuste võimalused ja ohud

1.49	Kas ohud on arvesse võetud? <ul style="list-style-type: none">• Ohtlike ainete käitlemisriskid• Leketest põhjustatud tulekahjud ja plahvatusrisk• Liiklusõnnetustega kaasnevad riskid• Protsessi häirete või seadmete purunemisega kaasnevad riskid• Loodusõnnetustega kaasnevad riskid (maavärin, maanihe jmt)			
1.50	Kas tegevuskava õnnetuste vältimiseks, nende esinemise ning tavapärastest protsessidest erinevate juhtude jaoks on esitatud (ennetusmeetmed, koolitus, evakuatsiooniplaanid)?			
Muud kavandatava tegevuse kirjeldusega seotud küsimused				

3. OSA. TÖENÄOLISELT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

Nr.	Küsimus	Asjakohane?	Piisavalt käsitletud?	Milline lisateave on vajalik?
Keskkonnaaspektid				
3.1	Kas tegevusega hõivatava ala ja selle lähiümbruse senist kasutust, piirkonna elanikkonda ning maakasutust on kirjeldatud (k.a elumajad, kaubandus, tööstus, põllumajandus, puhkealad, maastike miljöövääratus, ehitised, infrastruktuurid ja muu)?			
3.2	Kas tegevusega hõivatava ala ja ümbritseva piirkonna topograafia, geoloogia ja mullastik on kirjeldatud?			
3.3	Kas tegevusega hõivatava ala ja ümbritseva piirkonna topograafia, geoloogia ja mullastik, selle eripära ja kasutamine on kirjeldatud (k.a mullastiku kvaliteedi stabiilsus ja erosioon, põllumajanduslik maakasutus ja kõlvikute kvaliteet)?			
3.4	Kas tegevusega hõivatava ala ja lähipiirkonna taimestik, loomastik ja nende elupaigad on kirjeldatud ja asjakohaste kaartidega illustreeritud?			
3.5	Kas liikide populatsioonid ja elupaikade omadused, mida tegevus võib mõjutada, samuti kõik kaitstavad alad ja liigid on määratud?			
3.6	Kas piirkonna veekeskond on kirjeldatud (k.a voolu- ja seisuveed, põhjaveed, ranniku-, suudme- ja mereveed, äravoolu- ja kuivendusveed)? NB: Küsimus ei ole kohane, kui tegevus ei mõjuta veekeskonda.			
3.7	Kas tegevusega mõjutatavate veekogude hüdroloogia, vee kvaliteet ning vee kasutamise võimalused on kirjeldatud (sh vee kasutamine joogiveena, kalakasvatuses, kalapüügiks, puhkuseks, supluseks, navigatsiooniks, heitmete ärajuhtimiseks)?			
3.8	Kas piirkonna kliima- ja meteoroloogilised tingimused ning praegune õhu kvaliteet on kirjeldatud? NB: Küsimus ei ole kohane, kui tegevus ei mõjuta välisõhku.			
3.9	Kas olemasolev müra tase on kirjeldatud? NB: Küsimus ei ole kohane, kui projekt ei mõjuta akustilist keskkonda.			
3.10	Kas praegune valgus-, soojus- ja elektromagnetiline kiirguskeskkond on kirjeldatud?			

	NB: Küsimus ei ole kohane, kui tegevus ei mõjuta neid keskkondi.			
3.11	Kas piirkonnas olevad materiaalsed väärtused, mida kavandatav tegevus võib mõjutada, on kirjeldatud (k.a ehitised, muud struktuurid, maavarad, vesi)?			
3.12	Kas piirkonnas olevaid arheoloogilisi, ajaloolisi, arhitektuurilisi, kultuuri- või kogukonnale olulisi väärtusi on kirjeldatud (k.a piiratud kasutusega või kaitstavad alad)?			
3.13	Kas tegevusega mõjutatavad maastikud või tiheasustusalad on kirjeldatud (k.a määratud kasutusega või kaitstavad alad)?			
3.14	Kas piirkonna demograafilised, sotsiaalsed ja majanduslikud (nt. tööhõive) tingimused on kirjeldatud?			
3.15	Kas aruandes on kirjeldatud ülalnimetatud aspektide võimalikke muutusi (tulevikus) 0-alternatiivi korral?			
Andmete kogumine ja uurimismeetodid				
3.16	Kas uuritav ala on piisava ulatusega määratud, et hõlmata kogu tegevusega oluliselt mõjutatav piirkond?			
3.17	Kas kõigi asjaomaste riiklike ja kohalike ametkondadega on foonikirjelduse koostamiseks vajaliku teabe kogumiseks ühendust võetud?			
3.18	Kas kasutatud infoallikatele on korralikult viidatud?			
3.19	Kui KMH käigus on tehtud uuringuid, et määrata fooni tingimusi, siis kas kasutatud uurimismeetodid ja esinenud probleemid ning võimalikud määramatused on kirjeldatud?			
3.20	Kas kasutatud meetodid on asjakohased?			
3.21	Kas olulised lüngad fooniandmetes on määratud ja meetmed KMH käigus lünkade kõrvaldamiseks on kirjeldatud?			
3.22	Kui fooni kirjeldamiseks oleks tulnud teha uuringuid, mida aga peeti mistahes põhjusel mitteteostatavaks, kas neid mittetegemise kaalutlusi on selgitatud ja antud soovitus teha uuringud hiljem?			
Muud tõenäoliselt mõjutatava keskkonna kirjeldusega seotud küsimused				

OSA 4 TÖENÄOLISELT KAASNEVA OLULISE MÕJU KIRJELDUS

Nr	Küsimus	Asjakohane?	Piisavalt käsitletud?	Milline lisateave on vajalik?
Mõju ulatuse määramine				
4.1	Kas on kirjeldatud, kuidas määrati KMH ulatus (vt ka KMH ulatuse määramise juhendit)?			
4.2	Kas ilmneb, et KMH ulatus on süsteemselt määratud?			
4.3	Kas ilmneb, et täismahus konsulteerimisprotsess on läbi viidud?			
4.4	Kas konsulteeritud isikute kommentaarid on esitatud?			
Proгноositud otsene mõju				
4.5	Kas otsene mõju maakasutusele, inimestele ja kinnisvarale on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.6	Kas otsene mõju pinnasele, sh mullastikule on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.7	Kas otsene mõju taimestikule, loomastikule ja nende elupaikadele on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.8	Kas otsene mõju hüdrogeoloogilisele keskkonnale ja veekogude vee kvaliteedile on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.9	Kas otsene mõju veekeskkonnale on kirjeldatud ja kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.10	Kas otsene mõju välisõhu kvaliteedile ja kliimale on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.11	Kas tegevusega kaasnev müra ja vibratsioon on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.12	Kas otsene mõju valgusele, soojusele või elektromagnetilisele kiirgusele on kirjeldatud ja, kus mõistlik, ka mõõdetud?			
4.13	Kas otsene mõju materiaalsetele väärtustele ja taastumatutele loodusvaradele (fossiilsetele kütustele, mineraalidele) on kirjeldatud?			
4.14	Kas otsene mõju kultuuriväärtustele on kirjeldatud?			
4.15	Kas otsene mõju maastiku kvaliteedile ja vaatele on kirjeldatud, kus vajalik, ka illustreeritud?			
4.16	Kas otsene mõju demograafilisele, sotsiaalsele ja majanduslikule olukorrale on kirjeldatud, kus vajalik, ka mõõdetud?			
Proгноositud teisene, ajutine, lühiajaline, pikaajaline, õnnetustega kaasnev, kaudne, kumulatiivne				

mõju

4.17	Kas kaudne mõju kõigile eespool esitatud keskkonnaaspektidele, mida põhjustavad otsene mõju teistele aspektidele, on määratud ning, kus asjakohane, ka mõõdetud (nt mõju loomastikule, taimestikule või nende elupaikadele, mida tekitab mulla-, vee- või õhureostus; mõju veekasutusele, mida põhjustab hüdroloogiline või vee kvaliteedi muutus; mõju arheoloogilistele muististele, mida põhjustab mulla veetustamine)?			
4.18	Kas on kirjeldatud tegevuse ajutine ja lühiajaline mõju: ehitamisel, käitlemise ajal, likvideerimisel?			
4.19	Kas ehituse, käitlemise või likvideerimise faasis ilmnev püsiv mõju keskkonnale on kirjeldatud?			
4.20	Kas tegevuse elutsükli ajal ilmnev või saasteainete kuhjumisest põhjustatud pika-ajaline mõju keskkonnale on kirjeldatud?			
4.21	Kas õnnetuste, ebatüüpiliste tootmissituatsioonide, loodusõnnetuste või terrorismiaktide tagajärjel tekkiv mõju on kirjeldatud?			
4.22	Kas põhiprotsessi abitööde mõju on kirjeldatud (abitööd on osa kavandatavast tegevusest, mis toimuvad tavaliselt põhiprotsessist eraldi, nt. juurdepääsuteede ja infrastruktuuri rajamine, transpordivood, loodusliku ja muu tooraine allikad, energia tootmine ja –varustus, jäätmete ja heitmete ärastus jne).			
4.23	Kas kaasnev kaudne mõju on kirjeldatud? (kaasnev tegevus ei ole kavandatava tegevuse osa, kuid on tegevuse elluviimiseks vajalik: uute teenuste pakkumine, elamuehitus uutele elanikele või ehitised ettevõtetele)?			
4.24	Kas kavandatava tegevuse ning olemasolevate või teiste kavandatud tegevusliikide kumulatiivne mõju on kirjeldatud (peaks kirjeldama halvimat võimalikku arengustsenaariumi. Kumulatiivse mõju hindamine: http://europa.eu.int/comm/environment/eia/eia-support)?			
4.25	Kas mõju ruumiline ulatus, kestus, sagedus, pöördumus, ja tõenäosus on kindlaks määratud?			
Prognoositud mõju inimeste tervisele ja säästva arengu aspektid				
4.26	Kas otsene ja kaudne mõju inimeste tervisele ja heaolule on kirjeldatud ning, kus asjakohane, mõõdetud (nt mõju tervisele, mida põhjustab toksiliste ainete heide keskkonda, kavandatava tegevusega kaasnevad terviseriskid, vähekaitstud inimgruppide terviseriskid)?			
4.27	Kas mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja			

	kliimale ning kavandatava tegevuse vastavust säästva arengu põhimõtetele on hinnatud?			
Mõju olulisuse hindamine				
4.28	Kas iga mõju olulisuse ja tähtsuse hindamise alused on selgelt kirjeldatud (sh lähtuvalt õigusnõuetest, mõjutatavate inimeste, loodusvarade või muude mõjutatavate objektide hulgast, sihtrühma tähtsusest ja/või tundlikkusest)?			
4.29	Kui hinnatud on kavandatava tegevuse vastavust õigusaktide nõuetele, sh arvestades kohalikke, riiklikke, rahvusvahelisi nõudeid ning asjakohastes juhendites toodut?			
4.30	Kas positiivset mõju on kirjeldatud samamoodi kui negatiivset?			
4.31	Kas iga mõju olulisust on selgelt kirjeldatud?			
Mõju hindamise meetodid				
4.32	Kas mõju prognoosimiseks kasutatud meetodid on kirjeldatud ja nende valik põhjendatud, tekkinud probleemid ja määratud tulemused kajastatud?			
4.33	Kui kavandatava tegevuse elluviimisega seonduv ei ole täiel määral selge ja mõju hinnangus on määramatusi, kas prognoosid on tehtud lähtudes halvimalt võimalikust stsenaariumist?			
4.34	Kas aruanne kajastab mõju prognoosimiseks kasutatud andmete lünklikkust ja selle mõju tulemustele?			
4.35	Kas mõju olulisuse ja tähtsuse hindamise alused on selgelt kirjeldatud?			
4.36	Kas mõju on kirjeldatud, arvestades, et kõik leevendusmeetmed on rakendatud (st kas jääkmõju on arvestatud)?			
4.37	Kas iga mõju käsitlemise detailsus vastab tema tähtsusele arendusotsuse tegemise seisukohast? Kas KMH keskendub võtmeprobleemidele ja kõrvalist ning mittevajalikku infot ei anna?			
4.38	Kas kõige tõsisemat ja ebasoodsamat mõju on käsitletud põhjalikumalt (samaväärselt tema tähtsusega) kui vähemtähtsat?			
Muud tõenäoliselt kaasneva olulise mõju kirjeldusega seotud küsimused				

5. OSA. LEEVENDUSMEETMETE KIRJELDUS

Nr	Küsimus	Asjakohane?	Piisavalt käsitletud?	Milline lisateave on vajalik?
5.1	Kas iga negatiivse mõju leevendamiseks on pakutud sobiv meede?			
5.2	Kas leevendusmeetmed, mida arendaja pakub, ja meetme rakendamisega kaasneva mõju ulatuse või olulisuse vähenemine on piisavalt selgitatud?			
5.3	Kui leevendusmeetme rakendamise mõju (mõju ulatuse või olulisuse vähendamisele) pole selge, kas aruanne kajastab seda?			
5.4	Kas on üheselt selge, et arendaja viib leevendusmeetmed ellu või on tegemist üksnes soovitude ja ettepanekutega?			
5.5	Kas arendaja on pakutud leevendusmeetmete valikut põhjendatud?			
5.6	Kas vastutus leevendusmeetmete rakendamise eest on selgelt kindlaks määratud?			
5.7	Kui negatiivse mõju leevendamine pole otstarbekas, kas seda on piisavalt põhjendatud?			
5.8	Kas aruandest ilmneb, et KMH eksperdirühm ja arendaja on arvestanud iga negatiivse mõju leevendusvõimalusi (alternatiivne strateegia või asukoht, tööjoonised ja ehitus, protsesside muutmine, "toruotsa" lahendus, rakendamise ajakava või juhtimissüsteemi muutmine), et mõju heastada?			
5.9	Kas jääkmõju seireprogramm on esitatud?			
5.10	Kas pakutud leevendusmeetmetel on negatiivset mõju?			

Muud leevendusmeetmete kirjeldusega seonduvad küsimused

KMH ARUANDE KOONDHINNANG

Kui hindaja soovib KMH aruande hindamise kontroll-lehte kasutada keskkonnavalase teabe kvaliteedi kokkuvõtlikul hindamisel, saab ta seda teha kasutades järgmist tabelit

Nr	Küsimus	Hinne	Kommentaar
1	KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS		
2	ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE KIRJELDUS		
3	KAVANDATAVA TEGEVUSE ASUKOHT		
4	LEEVENDUSMEETMETE KIRJELDUS		
5	POTENTSIAALNE MÕJU		
6	ARUANNE		

Üldhinnang:

Kommentaar:

LISA A

DIREKTIIVI 97/11/EÜ LISAS 4 NIMETATUD NÕUDED KESKKONNAALASELE TEABELE ehk KMH aruande miinimumnõuded

Direktiivi 97/11/EÜ artikkel 5(1) nõuab, et arendaja peab pädevale asutusele esitama direktiivi 97/11/EÜ lisas 4 nimetatud nõuetele vastava KMH aruande.

1. Töö kirjeldus, mis sisaldab eelkõige:

- kogu töö füüsiliste omaduste ning ehitamise ja kasutamisega seotud maakasutusvajaduste kirjeldust;
- tootmismenetluste põhiomaduste, näiteks kasutatavate ainete laadi ja koguse kirjeldust;
- väljapakutud töö tulemuste kasutamisel eeldatavasti tekkivaid jääke ja heitmeid (vee-, õhu- ja pinnasereostus, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus jne) käsitlevat hinnangut liikide ja koguste kaupa.

2. Lühikirjeldus muudest peamisest lahendusvõimalustest, mida töö kavandaja on uurinud, ja sellise valiku peamised põhjused, võttes arvesse keskkonnamõju.

3. Kirjeldus, mis käsitleb keskkonna neid tegureid, mida väljapakutud töö tõenäoliselt oluliselt mõjutab, sealhulgas eelkõige elanikkonda, loomastikku, taimestikku, pinnast, vett, õhku, ilmastikku, ainelist vara, sealhulgas ehituskunsti- ja muinaspärandit, maastikku, ja eespool nimetatud tegurite omavahelist mõju.

4. Kirjeldus¹ väljapakutud töö tõenäolisest olulisest keskkonnamõjust, mis tuleneb:

- tööst endast,
 - loodusvarade kasutamisest,
 - saasteainete heitmetest, häiringute tekitamisest ja jäätmete kõrvaldamisest,
- ja töö kavandaja koostatud kirjeldus keskkonnamõju eelhindamiseks kasutatud võtetest.

5. Oluliste keskkonnakahjustuste vältimiseks, vähendamiseks ja võimaluse korral kõrvaldamiseks ettenähtud meetmete kirjeldus.

6. Üldarusaadav kokkuvõte eespool olevates punktides sätestatud teabest.

7. Kirjeldus võimalikest raskustest (tehnilised puudused või oskusteabe puudumine), mis töö kavandajal tekkisid nõutava teabe koostamisel.

¹See kirjeldus peaks hõlmama nii töö otsest kui ka kaudset, teisest, kuhjuvat, väikese, keskmise ja suure kestusega, alalist ja ajutist, head ja halba mõju.